

სესხის ხელშეკრულებაში მხარეთა თანასწორობის პრინციპი და
მომხმარებლის დაცვის სამართლებრივი გამოწვევები

ეკატერინე ძიძიკაშვილი

*სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის
კერძო (ბიზნეს) სამართლის ფაკულტეტზე მაგისტრის აკადემიური
ხარისხის მინიჭების მოთხოვნების შესაბამისად*

კერძო (ბიზნეს) სამართალი

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: დავით ქოჩიაშვილი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2026

განაცხადი

როგორც წარდგენილი სამაგისტრო ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.

ეკატერინე ძიძიკაშვილი

თარიღი: 18.06.2026

აბსტრაქტი

წინამდებარე სამაგისტრო ნაშრომი იკვლევს სესხისა და საბანკო კრედიტის ხელშეკრულებაში მხარეთა თანასწორობის პრინციპის რეალიზებასა და მომხმარებლის დაცვის სამართლებრივ გამოწვევებს. კვლევის ძირითად პრობლემას წარმოადგენს ის გარემოება, რომ კერძო სამართალში მხარეები ფორმალურად თანასწორ სუბიექტებად მიიჩნევიან, თუმცა საბანკო-საკრედიტო ურთიერთობებში მომხმარებელი ხშირად ეკონომიკურად, ინფორმაციულად და სახელშეკრულებო გავლენის თვალსაზრისით სუსტ მდგომარეობაში იმყოფება.

ნაშრომის მიზანია დადგინდეს, რამდენად უზრუნველყოფს მოქმედი სამართლებრივი ჩარჩო მომხმარებლის რეალურ დაცვას და მხარეთა ფაქტობრივი უთანასწორობის შემცირებას. კვლევა ეფუძნება ნორმატიულ, დოქტრინულ და შედარებით-სამართლებრივ ანალიზს. ნაშრომში განხილულია საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის შესაბამისი ნორმები, მომხმარებლის უფლებების დაცვის კანონმდებლობა, საქართველოს ეროვნული ბანკის რეგულაციები და ევროკავშირის სამართლის ძირითადი სტანდარტები.

კვლევის შედეგად იკვეთება, რომ საქართველოში მომხმარებლის დაცვის სამართლებრივი მექანიზმები ქმნის მნიშვნელოვან ნორმატიულ საფუძველს ინფორმირების, ხელშეკრულების გამჭვირვალობის, სტანდარტული პირობების კონტროლისა და პასუხისმგებლიანი დაკრედიტების მიმართულებით. თუმცა მათი არსებობა ყოველთვის არ არის საკმარისი საბანკო-საკრედიტო ურთიერთობებში მომხმარებლის ფაქტობრივი სისუსტის სრულად დასაბალანსებლად. პრობლემად რჩება საკრედიტო პირობების რეალური აღქმადობა, კრედიტის სრული ღირებულების გააზრება, სტანდარტულ პირობებზე მომხმარებლის შეზღუდული გავლენა და ვალდებულების დარღვევისას არაპროპორციული ფინანსური ტვირთის წარმოშობის რისკი.

ნაშრომი ასაბუთებს, რომ აღნიშნული პრობლემის გადაჭრის ძირითადი მიმართულება მომხმარებლის დაცვის ფორმალური მოდელიდან უფრო შინაარსობრივ და შედეგზე ორიენტირებულ მიდგომაზე გადასვლაა. ეს გულისხმობს

ინფორმაციის არა მხოლოდ მიწოდებას, არამედ მისი აღქმადობის უზრუნველყოფას, გადახდისუნარიანობის შეფასების ინდივიდუალურობას, სტანდარტული პირობების ეფექტიან კონტროლს და ზედამხედველობის პრაქტიკული მექანიზმების გაძლიერებას.

საკვანძო სიტყვები: სესხის ხელშეკრულება, საბანკო კრედიტი, მხარეთა თანასწორობა, მომხმარებლის დაცვა, პასუხისმგებლიანი დაკრედიტება.

Abstract

This master's thesis examines the implementation of the principle of equality of parties in loan and bank credit agreements, with particular focus on the legal challenges of consumer protection. The central research problem lies in the fact that, although parties are formally regarded as equal subjects under private law, consumers in bank-credit relationships often occupy a weaker position in economic, informational and contractual terms.

The aim of the thesis is to determine whether the existing legal framework ensures the effective protection of consumers and contributes to reducing factual inequality between the parties. The research is based on normative, doctrinal and comparative legal analysis. It examines the relevant provisions of the Civil Code of Georgia, consumer protection legislation, regulations of the National Bank of Georgia and the key standards of European Union law.

The research demonstrates that the legal mechanisms of consumer protection in Georgia provide an important normative basis in terms of information duties, contractual transparency, control of standard terms and responsible lending. However, the existence of these mechanisms is not always sufficient to fully balance the factual weakness of consumers in bank-credit relationships. The main challenges remain the comprehensibility of credit terms, the consumer's ability to understand the total cost of credit, limited influence over standard contractual terms and the risk of a disproportionate financial burden in the event of breach of obligation.

The thesis argues that the main direction for addressing these problems is a transition from a formal model of consumer protection to a more substantive and outcome-oriented approach. This requires not merely the provision of information, but ensuring its comprehensibility, an individualised assessment of creditworthiness, effective control of standard terms and the strengthening of practical supervisory mechanisms.

Key Words: loan agreement, bank credit, equality of parties, consumer protection, responsible lending.